

29. Kotitalouslautakunta

Kotitalouslautakunta antoi toiminnastaan v. 1948 seuraavan selostuksen:

Lautakunnan kokoonpano. Kotitalouslautakuntaan kuuluivat kertomusvuonna kansanedustaja, rouva E. Nurminen puheenjohtajana, talousopettaja A. Nissinen varapuheenjohtajana sekä tarkastaja T. Alanko, talousopettajat A. Jansson ja M. Schauman, rouvat H. Arpokari, I. Hietanen, S. Lehtivuori sekä neiti S. Lehtonen jäseninä. Vuoden aikana pidettiin 12 kokousta. Kaupunginhallitusta edusti kunnallisneuvos M. Hannula. Sihteerinä toimi opettaja I. Grotenfelt. Lähetettyjen kirjelmien luku oli 228, saapuneiden 194 ja laskuja hyväksyttiin 446.

Lautakunnan toimihenkilöt. Kotitalousneuvojista toimivat käsityönopettaja Grotenfelt, käsityöneuvoja L. Lehtonen ja talousopettaja L. Virki Mäkelänkadun 45:ssä, talousopettaja M. Koivisto ja käsityönopettaja H. Löfgren Helsinginkadun 26:ssa sekä käsityöneuvoja A. Kautonen ja talousopettaja K. Vöry Fredrikinkadun 16:ssa sijaitsevilla opetushuoneistoissa. Liitosalueella toimivat talousopettaja G. Hortling sekä kotitalousneuvojat A. Kaukiainen ja M. Möttönen. Apuopettajina talouskursseilla olivat talousopettajat A. Ojala, joka myös hoiti pesun opetusta opetuspesulassa ja D. Schönholtz, käsityöneuvojana rouva H. Huolman sekä syyskaudella käsityönopettaja K. Purra. Tyttökerhojen ohjaajana toimi ylioppilas T. Järvelä syyskuun 1 p:ään saakka, jolloin toiminta luovutettiin nuorisotyötoimistolle.

Toiminta. Lautakunnan opetustoiminta tapahtui seuraavissa paikoissa: kotitalouskerholassa Mäkelänkadun 45:ssä, opetuskeittiössä Fredrikinkadun 16:ssa ja Helsinginkadun 26:ssa. Kun viimeksimainitussa paikassa ei ole erikoista käsityöhuonetta, sai lautakunta kaupunginhallituksen luvalla käyttää suomenkielisen työväenopiston käsityösalia käsityönopetusta varten. Lisäksi oli Käpylän kansakoulussa järjestettyruoanlaiton- ja käsityönopetusta sekä kerhotoimintaa. Liitosalueella annettiin opetusta ja neuvontaa Herttoniemessä, Kulosaarella, Lauttasaarella, Malmilla, Mellunkylässä, Munkkiniemessä, Oulunkylässä, Pakilassa, Pitäjänmäellä, Puistolassa ja Vartiokylässä. Opetushuoneistoina olivat kansakoulut ja äitiys- tai lastenneuvolat. Kaupunginhallituksen suostumuksella järjesti Helsingfors hushällsskola kevätkaudella päiväkursseja Fredrikinkadun 16:n opetuskeittiössä ja Vallilan demokratian pioneerit sekä väestöliiton Vallilan naisten kerho pitivät kerhokokouksia kotitalouskerholassa, Mäkelänkadun 45:ssä. Helsinginkadun opetuskeittiö oli syyskaudella kahtena päivänä viikossa Kallion yhteis-koulun käytössä.

Talousopetuksessa ja kodinhoidossa järjestettiin seuraavat kurssit:

	Kursseja	Opetustilaisuuksia kurssia kohden	Oppilaita
Ruoanlaittokursseja	68	5—12	769
Morsiuskursseja	1	10	15
Koulutyttökursseja	3	10	30
Miesten kursseja	2	6	14
Jouluruokakursseja	3	3	21
Yhteensä	77	—	849

Tilastoon sisältyy 9 ruotsinkielistä kurssia, joiden oppilasmäärä oli 93.

Opetuspesula valmistui vuoden aikana opetustarkoituksiin. Koneisto asennettiin paikoilleen ja kurssi- ja neuvontatoiminta voitiin aloittaa. Kustannuksia oli 98 200 mk. Kaikkiaan pidettiin 17 pesukurssia 90 oppilaalle ja 15 havaintoesitystä 450 kuulijalle. Lautakunnan toimesta julkaistiin helpotajuinen pesuopas sekä kursseilla käytettäväksi että yleisölle levitettäväksi.

Havainto-opetusta ruoanlaitossa, kodinhoidossa ja säilöönpanossa annettiin eri keittiöissä ja opetuspaikoissa 67 kertaa 1 317 kuulijalle ja neuvoloissa 192 kertaa 2 773 kuulijalle, yhteensä siis 4 090 henkilölle. Näistä esityksistä 9 oli ruotsinkielisiä ja annettiin 63 kuulijalle.

Uutena toimintamuotona järjestettiin kahdet 6 kertaiset, yhteensä 23 erilaista esitystä sisältävät ajankohtaiset luentokurssit kodinperustajille ja perheenemännille. Osanottajia oli n. 175 henkilöä.

Käsityönopetuksessa järjestettiin seuraavat kurssit:

Opetusaine	Kursseja	Opetustilaisuuksia kurssia kohden	Oppilaita
Yleinen käsityönneuvonta	33	16	997
Hattujen valmistus	9	5	78
Tallukoiden valmistus	1	5	16
Peitteiden valmistus	3	5	19
Kehruu	2	5	23
Askartelu	1	5	5
Yhteensä	49	—	1 138

Kerran kuukaudessa oli, vuorotellen eri opetuspaikoissa, järjestetty ohjelmallisia tilaisuuksia, koti-iltoja, kurssilaisille ja kerholaisille. Ohjelma käsitti esitelmiä, soittoa, laulua ym. Koti-iltoja pidettiin 7 ja niihin osallistui n. 700 henkilöä.

Kerhotyötä harjoitettiin lasten, nuorten tyttöjen ja äitien keskuudessa. Lasten- ja tyttökerhot toimivat Mäkelänkadun 45:ssä. Kerholaiset jaettiin iän perusteella ryhmiin, joita oli 8 ja joihin kuului yhteensä 129 jäsentä. He saivat ohjausta askartelussa, laululeikeissä ja käsityöissä. Lisäksi harrastettiin urheilua ja retkeilyä. Aikuisia varten oli 4 kerhoa, joissa oli jäseniä n. 250. He kokoontuivat 99 kertaa. Ohjelmana oli kirjallisuus, laulu, esitelmät ja lisäksi retket ja juhlat, joita oli 12.

Työtehoseuran järjestämään työtehonäyttelyyn messuhallissa marraskuun 12—23 p:nä osallistui lautakunta yhdellä osastolla, jossa taulukoiden avulla ja suullisesti selostettiin toiminnan eri muotoja. Lisäksi pidettiin yleisölle 9 havaintoesitystä. Näyttelyyn järjestämiseksi kaupunginhallitus myönsi 224 955 mk.

Opintopäivät. Kesäkuun alkupäivinä järjesti lautakunta alaisilleen opettajille ensimmäiset opintopäivät. Rungas ohjelma sisälsi esityksiä ja keskustelukysymyksiä monilta tärkeiltä aloilta. Erikoisesti käsiteltiin työnjohtoa, sosiaalisen ajattelutavan kehittämistä sekä opetus- ja kerhotoimintaa koskevia ongelmia.

Neuvottelupäivät Tampereella. Viime vuosina on perustettu useitakin kunnallisia kotitalouslautakuntia. Yhteisten kysymysten pohtimista ja selvittelyä varten kutsui Tampereen kotitalouslautakunta 25 v. juhlaansa aikana tammikuun 9—11 p:nä järjestämilleen neuvottelupäiville toisten kotitalouslautakuntien edustajia. Helsingistä osallistui päville sekä lautakunnan jäseniä että opettajia. Matka-apuna kaupunginhallitus myönsi 10 668 mk.

Menot ja tulot. Seuraava taulukko osoittaa, missä määrin lautakunnan käytettävissä olevia määrärahoja käytettiin:

Talousarvion momenttiniemi	Määrärahat talousarvion mukaan, mk	Lisämäärärahat, mk	Yhteensä käytettävissä olevia varoja, mk	Menot tilien mukaan, mk	Määrärahan säästö (+) tai ylitys (—), mk
Palkkiot	41 400	1 400	42 800	42 800	—
Sääntöpalkkaiset virat	1 913 850	1 127 595	3 041 445	3 041 445	—
Tilapäistä työvoimaa	256 000	30 000	286 000	326 135	— 40 135
Vuokra	160 780	10 881	171 661	171 661	—
Lämpö	70 000	—	70 000	72 054	— 2 054
Valaistus	30 000	5 000	35 000	25 069	+ 9 931
Siivoaminen	25 000	40 000	65 000	109 194	— 44 194
Ompelukoneiden hankkiminen	—	44 000	44 000	44 000	—
Kaluston kunnossapito	20 000	—	20 000	19 784	+ 216
Painatus	15 000	4 751	19 751	19 751	—
Tarverahat	50 000	—	50 000	85 860	— 35 860
Tarveaineet opetusta varten	400 000	4 035	404 035	642 080	— 238 045
Yhteensä	2 982 030	1 267 662	4 249 692	4 599 833	— 350 141

Tuloja kertyi talous- ja käsityökursseista yhteensä 570 600 mk.

¹⁾ Tähän eivät sisälly näyttelyn järjestämiseksi ja neuvottelupäiviin osallistumista varten myönnetty määrärahat.